

Økologisk hagebruksproduksjon.

Anne Linn Hykkerud og Erling Stubhaug, NIBIO
anne.linn.hykkerud@nibio.no, erling.stubhaug@nibio.no

I dag er kun en liten del av den totale norske produksjonen av frukt og grønt økologisk sertifisert. Norske forbrukere har høy tillitt til norskproduserte produkter og mye av norsk produksjon av grønnsaker i veksthus blir klassifisert som «Integrert produksjon», som betyr svært lite/ikke bruk av plantevernmidler. Etterspørselen etter økologisk frukt og grønt er imidlertid høyere enn produksjonen, og det meste blir importert. Dette gir mulighet for økt norsk produksjon framover. Generell liten omsetning av økologiske varer gjør det vanskelig for butikkene å opprettholde god kvalitet over tid, og varespekteret blir gjerne langt mindre enn ønskelig. Gulrot og eple er volummessig de to viktigste enkeltkulturer av økologisk frukt og grønt produksjon.

Økologisk produksjon er forbundet med større variasjon i avlingen, men blir til gjengjeld omsatt for en høyere pris og den gis noe høyere arealtilskudd. I økologisk grønnsaksproduksjon regner en med 20–30 % lavere avling enn i konvensjonell produksjon, og med mangel på direktetiltak kan vanskelige dyrknings sesonger slå spesielt sterkt ut økologiske produkter.

De ulike økologiske frukt- og grøntproduksjonene har ulike dyrkningstekniske utfordringer. Felles for alle økologiske frukt og grønt produksjoner er viktigheten av forebyggende tiltak mot ugress, skadedyr og soppsykdommer. Dette betyr at god jordkultur, valg av rett dyrkingssted, og sortvalg er spesielt viktig. Til en økologisk produksjon

er det ekstra viktig at utførelse av den direkte bekjempelsen av skadegjørere skjer til rett tid og med effektive ikke-kjemiske midler. Uten effektive planteverntiltak kan skadedyr og sopp i verste fall være totalt ødeleggende for avlingen. Mangel på plantevernmidler godkjent i økologisk landbruk fører til usikkerhet blant dyrkerne, påvirker motivasjonen og gjør terskelen høy for å legge om til økologisk drift.

En annen utfordring i økologisk produksjon er tilførsel av tilstrekkelig gjødsel til riktig tid. Mer kunnskap om produksjon og bruk av kompost er nødvendig for produsenter som ikke har husdyr og der husdyrgjødsel ikke er tilgjengelig i markedet. Både i veksthusnæringen og frukt- og bær er flytende næring den aktuelle næringskilden, og kunnskapsbehovet her er stort. Det finnes mye kompetanse i Europa, og det er et behov for å tilpasse aktuelle metoder til norske forhold.

Flaskehalsene for omlegging til økologisk produksjon omfatter både agronomiske utfordringer, men også økonomi og byråkrati ved sertifisering, samt verdier og holdninger til bonden og samfunnet rundt. I NIBIO er det i 2016/17 blitt arbeidet med utarbeidelse av rapporten «Kunnskapsbehov i økologisk landbruk». Den definerer hvilke kunnskapsbehov som trengs for at produksjonen av økologiske produkt skal øke, og det er meningen at den skal være grunnlag for prioritering av videre FoU-satsning innen økologisk produksjon.